

Budgetunderlag för budgetåren 2023, 2024 och 2025

I enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag överlämnas härmed budgetunderlag för 2023–2025.

Konkurrensverkets uppgift

Konkurrensverket är Sveriges förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor och tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Från införandet den 1 november 2021 är Konkurrensverket även ansvarig tillsynsmyndighet avseende lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

Konkurrensverket har även tillsynsansvaret över efterlevnaden av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., transparenslagen. Myndigheten är också registermyndighet enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik (LUS), vilket innebär att Konkurrensverket ska ta emot ansökningar om registrering av annonsdatabaser och pröva om de uppfyller kraven för att registreras samt utöva tillsyn över de registrerade annonsdatabaserna.

Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Vidare ska Konkurrensverket säkerställa att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag. Konkurrensverket ska också uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling, lämna förslag till konkurrensutsättning och till regelreformer samt följa utvecklingen inom vårt ansvarsområde.

Konkurrensverkets strategiska fokus under de närmaste åren kommer att vara konkurrens på digitala marknader, hållbar utveckling och offentligt finansierade tjänster. Ledorden är effektivisering, god kompetensförsörjning och träffsäkra prioriteringar.¹ Myndigheten eftersträvar att genom riktade insatser verka mot

---

¹ Verksamhetsplan för Konkurrensverket 2022–2024, dnr 534/2021.

osund konkurrens och kriminalitet i offentlig upphandling. Genom Konkurrensverkets tillsyn och konkurrensfrämjande arbete tydliggörs för upphandlande myndigheter vikten av att deras upphandlingar utformas på ett sätt som upprätthåller en sund konkurrens och ett effektivt utnyttjande av offentliga medel.

Förstärkningsbehov

Konkurrensverket bedriver ett kontinuerligt och strukturerat arbete för att säkerställa att tillförda resurser används på bästa möjliga sätt för att utföra de uppdrag som myndigheten anförtrotts. Det innefattar ett ständigt, på olika sätt, pågående effektiviseringsarbete, i enlighet med kraven i bland annat myndighetsförordningen.

Till följd av samhällsutvecklingen, ändrade yttre omständigheter och samhällsutmaningar har Konkurrensverket därutöver identifierat behov av permanenta resurstillskott.

En sådan utmaning rör ett behov av att stärka upphandlingstillsynen i syfte att värna välfärdssystemen samt motverka osund konkurrens och kriminalitet. En annan utmaning som Konkurrensverket möter är att hantera fler och allt mer resurskrävande obligatoriska förvärvsprövningar, vilket påtagligt påverkar de resurser som Konkurrensverket behöver för att effektivt bedriva all annan konkurrenstillsyn. För att möta dessa utmaningar bedömer Konkurrensverket att förvaltningsanslaget behöver tillföras 42 miljoner kronor per år permanent för att säkerställa att verket även framöver ska kunna bedriva en effektiv och avskräckande upphandlings- och konkurrenstillsyn och samtidigt kunna agera för att specifikt motverka korruption, kriminalitet och annan osund konkurrens. En sådan resursförstärkning skulle möjliggöra rekrytering av tretton jurister till upphandlingstillsynsverksamheten samt femton jurister och åtta ekonomer till konkurrenstillsynen.

En resursstark och effektiv upphandlingstillsyn och konkurrenstillsyn skulle påtagligt minska risken för osund konkurrens i offentlig upphandling. Korruption och andra typer av osund konkurrens och kriminellt agerande undergräver förtroendet för branscher, snedvrider konkurrensen och försämrar för seriösa aktörer. Detta leder i sin tur till ineffektiva lösningar och slöseri med samhällets resurser. Det minskar också incitamenten till innovation och gör det svårare att uppnå politiska målsättningar. Konkurrensverkets erfarenheter visar att korruption kan förekomma i flertalet ärendetyper som verket utreder; offentlig upphandling, horisontella samarbeten, vertikala avtal, missbruk av dominerande ställning, konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och kontroll av företagskoncentrationer. Med rätt förutsättningar kan Konkurrensverket därmed utgöra en viktig aktör i strävan att bland annat realisera regeringens upphandlingsstrategi och handlingsplan för att motverka korruption.

En aktiv upphandlingstillsyn leder till mer effektiva offentliga inköp och motverkar kriminalitet och korruption

En effektiv offentlig upphandling är avgörande för att lösa många av de viktigaste samhällsutmaningarna. Det gäller givetvis de mer uppenbara frågorna som till exempel tillväxt och sysselsättning, bekämpning av korruption och otillåten samverkan, marknadstillträde för små och medelstora företag, och främjande av innovation samt socialt och miljömässigt hållbar tillväxt. Myndigheternas inköpsverksamhet har dock även betydelse för medborgarnas förtroende för offentliga myndigheter och det offentliga åtagandet.

För att säkra att skattemedel används i seriösa verksamheter och företag behöver både myndigheter och privata aktörer på olika sätt kontrollera marknaden. Ett flertal rapporter visar att kriminella aktörer gör illegala affärer via företag och sätter marknaden ur spel. Vid kontroll av oseriösa aktörer framgår att de inte endast fuskar med skatter och avgifter utan även med arbetsmiljö, kvalitet, tillstånd och annat som för ett seriöst företag är en naturlig del av företagandet. Det innebär att företag som är involverade i kriminell verksamhet oftast kan erbjuda tjänster till ett lägre pris än andra.

Leverantörer som systematiskt agerar i strid med lagar och förordningar kan påverka konkurrensen på marknaden negativt och i förlängningen skada näringslivet generellt. Det är därför viktigt att alla upphandlande myndigheter gör vad de kan för att genomföra sina upphandlingar på sätt som håller oseriösa och kriminella aktörer borta från bland annat offentliga kontrakt. Upphandlingsregelverken skapar en ram för konkurrensutsättning och rättvis konkurrens. Denna ram ger förutsättningar för effektiva offentliga inköp och skyddar mot korruption och kriminella leverantörer. Upphandlande myndigheter har därför en viktig roll för att motverka kriminalitet och osund konkurrens. Av de utvärderingar Konkurrensverket genomfört av upphandlingsskadeavgiftsärenden och tillsynsbeslut framgår att vår tillsyn ger effekt hos tillsynsobjekten i form av att upphandlingsfrågor ges högre prioritet och tilldelas mer resurser. Det leder till en ökad regelefterlevnad.

Mer omfattande tillsynsansvar utan motsvarande anslagsökningar

Konkurrensverket tog över ansvaret för tillsynen för offentlig upphandling i september 2007. Det samlade budgetära tillskottet för upphandlingsansvaret motsvarade ungefär 20 procent av Konkurrensverkets förvaltningsanslag. Resursfördelningen mellan upphandlings- och konkurrenstillsynen följer såväl ursprungligen som sett över tid denna fördelning. Omfattningen av den offentliga upphandlingen har dock blivit väsentligt större sedan Konkurrensverket tog över tillsynsansvaret.

År 2006 uppgick det samlade värdet av upphandlingspliktiga varor och tjänster till mellan 450 och 535 miljarder kronor, motsvarande mellan 15 och 18 procent av

BNP.² 2019 uppskattades värdet av de inköp som omfattas av upphandlingslagarna till över 800 miljarder kronor. Ansvarsområdet har alltså utökats avsevärt, medan resurserna för upphandlingstillsynen i allt väsentligt är oförändrade. En fjärdedel av de 800 miljarderna avser upphandlingar inom vård och omsorg samt sociala tjänster. Denna typ av upphandlingar är också vanligt förekommande i tips som kommer in till Konkurrensverket och i de ärenden som vi prioriterar att utreda.

Konkurrensverkets tillsyn omfattar annonserade upphandlingar (18 379 under 2019), samtliga upphandlande myndigheter (4 100 stycken 2019) samt alla direktupphandlingar som genomförs, för vilka det av förklarliga skäl saknas statistik. Konkurrensverkets upphandlingstillsyn består i dag av cirka tjugo medarbetare, vilket motsvarar den resursfördelning som anslaget medger. De medel som Konkurrensverket tilldelas för upphandlingstillsynen är enligt verkets bedömning otillräckliga för att kunna bedriva effektiv tillsyn inom hela upphandlingsområdet.

Andelen intransparenta förfaranden ökar

Allt färre upphandlingar har annonserats från 2014 och framåt och anledningen till den minskningen är högst troligt att direktupphandlingsgränsen påtagligt höjdes 2014 till över 500 000 kronor från cirka 280 000 kronor. Antalet annonserade upphandlingar var 17 938 under 2020, en minskning med 2,5 procent jämfört med 2019. Det är den största förändringen sedan direktupphandlingsgränsen höjdes 2014.

Direktupphandlingsgränsen har de senaste decennierna höjts i omgångar. Beloppet har ändrats från "lågt värde", cirka 100 000 kronor, till den höjning som trädde i kraft 1 februari i år till 700 000 kr.³ Direktupphandlingsgränsen för sociala och andra särskilda tjänster höjdes samtidigt till 7,8 miljoner kronor. Det innebär att upphandlingar som avser avsevärda belopp, inte minst inom vård och omsorg och andra välfärdstjänster, inte längre behöver annonseras. Risken är betydlig att underskatta kontraktsvärdet eller att dela upp en upphandling på flera då beloppsgränsen är högre. Det finns därför ett allt större behov av att Konkurrensverket genom tillsynsverksamheten motverkar otillåtna direktupphandlingar, som också anses vara särskilt allvarliga överträdelser av regelverket (prop. 2009/10:180 del 1 s. 187, 197). År 2019 annonserade 1 168 upphandlande myndigheter minst en upphandling, dvs. färre än en tredjedel av alla myndigheter. Det innebär att cirka 3 000 upphandlande myndigheter i stort sett alltid direktupphandlar sina inköp.⁴ Då otillåtna direktupphandlingar i praktiken oftast sker helt utan insyn finns endast högst begränsade möjligheter till kontroll för medborgare

---

² Offentlig upphandling och offentliga inköp, forskningsrapport skriven av Mats Bergman på uppdrag av Konkurrensverket.

³ För LUF och LUF5 till 1 200 000 kronor.

⁴ https://www.konkurrensverket.se/globalassets/publikationer/rapporter/rapport_2020-5_statistikrapport_2020-webb.pdf

eller företag. Det är vidare svårare och mer resurskrävande för Konkurrensverket som tillsynsmyndighet att effektivt identifiera och ingripa mot överträdelser i denna typ av upphandlingar. Det finns också en betydande risk för korruption och andra typer av kriminalitet kopplad till direktupphandlingar.⁵

Ny lagstiftning accentuerar behovet

Avsikten med de nya upphandlingsreglerna som trädde i kraft 1 februari 2022 är att underlätta för upphandlande myndigheter och enheter att utforma sina upphandlingar utifrån strategiska hänsyn av olika slag, såsom miljö- och sociala hänsyn och för att underlätta för idéburna leverantörer, vilket ska balanseras mot risken för otydlighet och oegentligheter som korruption.

En ökad flexibilitet och större frihet innebär bland annat en frihet att utforma på vilket sätt en upphandling genomförs, eftersom lagens krav på att använda vissa förfaranden tas bort. Upphandlande myndigheter och enheter måste emellertid fortfarande säkerställa att de grundläggande principerna uppfylls även för dessa upphandlingar. För Konkurrensverket innebär det att tillsyn ska utövas över om de grundläggande principerna följs vad gäller upphandling under tröskelvärdena. Detta kommer att kräva viss ytterligare utredning för att bedöma om ett visst förfarande till exempel är tillräckligt likabehandlande eller transparent. Konkurrensverket målsättning med arbetet avseende dessa frågor är att förutom bidra till rättssäkerhet även bidra till att klargöra rättsläget för både upphandlande myndigheter och leverantörer.

Upphandling är ett känt riskområde för korruption och korruptionsrisker behöver beaktas i alla inköpsprocesser.⁶ För att bland annat de nya upphandlingsreglernas möjligheter inte ska utnyttjas för att kriminell, eller på annat sätt korrupt, verksamhet ska få ökade möjligheter att verka i den offentliga affären behöver tillsynsverksamheten förstärkas genom kontinuerliga, aktiva tillsynsåtgärder, särskilt inriktade mot att motverka kriminalitet och annan osund konkurrens. Som framgår ovan saknas förutsättningar för en sådan prioritering inom ramen för nuvarande anslag.

En förstärkning av upphandlingstillsynen för att motverka korruption och kriminalitet i den offentliga affären

För att skapa förutsättningar för att motverka ökad korruption och kriminalitet inom ramen för de offentliga upphandlingarna äskar Konkurrensverket en permanent årlig förstärkning av förvaltningsanslaget om 15 miljoner kronor. Detta skulle skapa utrymme för rekrytering av tretton seniora jurister, något som i sin tur skulle möjliggöra för Konkurrensverket att utreda och sanktionera fler felaktiga upphandlingar med inslag av korruption, osund konkurrens och annat

---

⁵ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/forebygg-korruption/nar-upphandlingen-genomfors/> Hämtat 25 februari 2022.

⁶ Ett utvecklat arbete mot korruption i den offentliga förvaltningen. Handlingsplan mot korruption 2021–2023, s. 9 och 19.

kriminellt agerande. Det skulle vidare möjliggöra en effektiv samverkan med ansvariga brottsutredande myndigheter. Fler utredningar och beslut skulle i sig kraftfullt öka den avskräckande effekten av tillsynen och på så sätt även generellt bidra till en väl fungerande offentlig upphandling.

Konkurrenstillsynen kan motverka kriminalitet samt bidra till lägre priser, större valfrihet och högre kvalitet i offentliga inköp

Inom konkurrenstillsynen ser Konkurrensverket sedan flera år en utveckling där utredningarnas komplexitet ökar. Utvecklingen är delvis en följd av mer komplexa juridiska bedömningar med ökande krav från domstolar, men även förekomsten av nya marknadsstrukturer som följer av samhällets ökande digitalisering, en ökande mängd utredningsmaterial och krav på mer avancerade ekonomiska analyser. Det får till följd att Konkurrensverket i prioriteringarna behöver beakta att det finns ett begränsat utrymme att driva flera utredningar parallellt. När det gäller handläggningen av företagskoncentrationer saknar Konkurrensverket dock möjlighet att prioritera bland inkommande obligatoriska anmälningar och högst begränsat, där det finns särskilda skäl att genomföra en utredning. Därför krävs en ständig beredskap att utreda komplicerade förvärv.

Därutöver måste Konkurrensverket ha beredskap för att ingripa interimistiskt mot misstänkta överträdelser som riskerar att leda till oåterkallelig skada på konkurrensen. Detta behov ökar i takt med att marknader blir alltmer snabbrörliga och nya marknader växer fram. Om Konkurrensverket inte ingriper snabbt kan det i vissa fall finnas risk att marknadsstrukturer cementeras för lång tid framöver på grund av potentiellt olagligt beteende från stora marknadsaktörer. Konkurrensverket har relativt nyligen ingripit interimistiskt i två fall, som båda har överklagats men fastställts av domstol.⁷ Sammantaget betyder detta, med nuvarande resurser, att periodvis minskar utrymmet påtagligt för Konkurrensverket att utreda andra misstänkta konkurrensöverträdelser där det inte är fara i dröjsmål eller prövningen styrs av frister.

Till detta kommer att Konkurrensverkets ansvarsområde redan successivt har utökats, utan resurstillskott, vilket föranlett en nödvändig omfördelning av resurser från den övriga tillsynsverksamheten. Detta har påverkat Konkurrensverkets förutsättningar att bedriva övrig tillsynsverksamhet på ett menligt sätt.

Förvärvsprövningarna ökar i antal och komplexitet

Förvärvsutredningar och därtill kopplade domstolsprocesser är mycket resursintensiva och lämnar i långa perioder begränsat utrymme att fokusera på övrig konkurrenstillsyn. Ett exempel på detta är en företagskoncentration rörande licensiering av ostvarumärken, där kostnaden för utredning och domstolsprocess

---

⁷ Dnr 572/2019, 788/2019, 348/2021 och 475/2021.

sammanlagt uppgick till drygt 15 500 000 kronor.⁸ Ett annat exempel är ett förvärv rörande mobila betallosningar för parkering, som Konkurrensverket i mars 2020 beslutade att lämna utan åtgärd. Kostnaden för denna förvärvsprövning uppgick totalt till drygt 6 250 000 kronor.⁹ Ytterligare exempel är förvärv rörande alkohol-drycker¹⁰, dagligvaruhandeln¹¹ och tempererade vägtransporter¹² där kostnaderna sammantaget uppgick till drygt 12 600 000 kronor. Även utredningar som avslutas i fas 1 kan vara omfattande. En sådan utredning¹³ som slutfördes under 2021 rörde kontorsvaror och uppgick till 493 timmar, vilket motsvarar en kostnad på ungefär 460 000 kr. Andra exempel är förvärv rörande dagligvaruhandel¹⁴ och tillhandahållande av flytande naturgas och biogas¹⁵. Dessa utredningar kostade 560 000 respektive 1 610 000 kronor.

Förutom att vara resursintensiva så har förvärvsutredningarna också blivit väsentligt fler. Under 2021 fattade Konkurrensverket beslut i 139 koncentrationsärenden, att jämföra med ett genomsnitt på 76 beslut under åren 2017–2020. Tiden som dessa ärenden krävde ökade från 12 000 timmar 2020 till 17 000 timmar 2021. En analys av kostnaderna för de koncentrationsprövningar där Konkurrensverket beslutat att genomföra en särskild undersökning visar att utvecklingen över en femårsperiod innebär mer resurskrävande utredningar. Det genomsnittliga antalet timmar som har krävts för att utreda dessa ärenden uppvisar på grund av den ökade komplexiteten en betydande ökning. Sedan 2017 har genomsnittligt antal timmar ökat med 37 procent och den totala tiden nedlagd på fas 2 ärenden har ökat med 82 procent.

Omfattande förvärvsprövningar medför att mindre tid kan användas för övrig konkurrenstillsyn

Koncentrationsprövningarnas andel av den totala tid som användes för konkurrenstillsyn uppgick under 2021 till 32 procent. Genomsnittet för de senaste tre åren uppgår till 29 procent. Detta är en klar ökning jämfört med åren 2016–2018, då genomsnittet var 19 procent av den totala tiden som användes för konkurrenstillsyn. Konkurrensverket konstaterar att det med nuvarande förutsättningar inte är möjligt att upprätthålla en effektiv konkurrenstillsyn avseende övriga förbud i konkurrenslagen när omfattande förvärvsprövningar pågår parallellt. De obligatoriska förvärvsprövningarna har en rättslig prioritet framför andra utredningar.

---

⁸ Den sammanlagda kostnaden för dnr S-661/2018, 661/2018 och 354/2019. Dessa ärenden löpte över ett årsskifte. Som en jämförelse kan nämnas att den totala redovisade tiden på ärendena motsvarar 18 procent av den totala redovisade tiden på konkurrenslagsärenden under 2020.

⁹ Dnr 530/2019, S-698/2019 och 698/2019.

¹⁰ Dnr 637/2020, 6 000 tkr.

¹¹ Dnr 361/2021, 4 200 tkr.

¹² Dnr 440/2021, 1 600 tkr och 458/2021, 700 tkr.

¹³ Dnr 205/2021.

¹⁴ Dnr 344/2019.

¹⁵ Dnr 7/2020.

Anbudskarteller skadar både konsumenter och offentliga inköp

En stor andel av Konkurrensverkets utredningar av misstänkta konkurrensbegränsande samarbeten rör överträdelser kopplade till offentliga upphandlingar. Cirka 35 procent¹⁶ av de utredningar av misstänkta horisontella konkurrensbegränsande samarbeten som Konkurrensverket har avslutat under de senaste fem åren rör offentliga upphandlingar. Anbudskarteller, där företag som deltar i en upphandling exempelvis utbyter information om priser eller delar upp marknader mellan sig, leder till högre priser, sämre valmöjligheter och lägre kvalitet. Mer resurser till kartellutredningar skulle tillsammans med en resursstark upphandlingstillsyn samverka för att effektivt motverka osund konkurrens och kriminalitet i den offentliga affären. Det skulle också möjliggöra för Konkurrensverket att göra riktade satsningar på vissa branscher och områden som vi har identifierat som problematiska från ett konkurrensperspektiv såsom exempelvis byggbranschen.¹⁷

Nya uppgifter för Konkurrensverket medför ökade kostnader

I nuläget pågår översyn av många av Europeiska kommissionens mest centrala förordningar, tillkännagivanden och riktlinjer på konkurrensområdet i syfte att skapa förutsättningar för en rättvis och konkurrenskraftig digital ekonomi. Därutöver övervägs behovet av ytterligare verktyg för kommissionen som kommer att omfatta de nationella konkurrensmyndigheterna, vilket visar på behovet av en aktiv och uppdaterad konkurrenstillsyn. Konkurrensverket bedömer att översynen kommer att bidra till en mer effektiv konkurrenstillsyn, men ser också att den kommer att medföra ökade kostnader för Konkurrensverket. Om de skärpta befogenheterna ska medföra en reell skillnad i form av ett ökat antal beslut och därmed en mer avskräckande tillsynsmyndighet till nytta för konsumenterna finns det ett tydligt behov av att stärka tillsynsverksamheten även resursmässigt för att hantera den ökade komplexiteten.

De ändringar i konkurrenslagen och den nya konkurrensförordningen som trädde i kraft den 1 mars 2021 har medfört nya typer av utredningar. Det ställs bland annat krav på hantering av fler uppgifter vid förhör och platsundersökningar, en ökad internationell samverkan och fler parallella utredningar när den nya sanktionen utredningsskadeavgift ska hanteras.¹⁸ Konkurrensverket uppskattar att kostnadsökningen uppgår till 10 miljoner kronor årligen från 2021.¹⁹ Dessutom kommer Konkurrensverkets kostnader för att bistå andra konkurrensmyndigheter

---

¹⁶ 6 av totalt 17 avslutade utredningar.

¹⁷ Konkurrensen i byggmaterialindustrin. Redovisning av regeringsuppdrag att utreda och kartlägga konkurrensen i byggmaterialindustrin. Rapport 2021:4.

¹⁸ För en redogörelse över de nya uppgifter som följer av regleringen, se Konkurrensverkets budgetunderlag för budgetåren 2021, 2022 och 2023, dnr. 159/2020.

¹⁹ De permanenta kostnadsökningarna utgörs till största delen av nya arbetsuppgifter som följer av införandet av utredningsskadeavgift, att konkurrensskadeavgift ska kunna påföras i fler fall samt de utökade uppgifterna vad gäller internationell samverkan avseende exempelvis utredning och delgivning.

att öka i relation till nuvarande förhållanden.²⁰ Eftersom en stor del av anslaget redan är in-tecknat för att hantera ökade kostnader som följer av Konkurrensverkets skärpta befogenheter kommer utrymmet att vara begränsat under de kommande åren för Konkurrensverket att kunna bedriva tillsyn för att särskilt motverka kriminalitet, korruption och andra typer av osund konkurrens.

Tillkommande kostnader för Konkurrensverket till följd av Digital Markets Act (DMA) uppgår enligt Konkurrensverkets beräkningar till fyra årsarbetskrafter, vilket motsvarar en kostnad på 4,7 miljoner kronor.²¹

Sammanfattning av förstärkningsbehovet för konkurrenstillsynen

Konkurrensrättsliga mål är bland de mest komplicerade mål som handläggs inom statsförvaltning och domstol.²² Det är därför centralt för kvaliteten i tillsynsutredningarna och konkurrensprocesserna att Konkurrensverket förmår rekrytera och behålla såväl erfarna ekonomer som mycket processvana jurister, såsom assessorer eller andra med likvärdig kompetens. Konkurrensverket bedömer sammantaget att det krävs en förstärkning med drygt 27 miljoner kronor per budgetår för att upprätthålla en effektiv konkurrenstillsyn. Konkurrensverket skulle kunna använda dessa medel för att rekrytera åtta erfarna ekonomer och femton erfarna jurister, varav flera med processvana.²³ En sådan förstärkning skulle möjliggöra för Konkurrensverket att hantera förvärvsprövningarna på ett ändamålsenligt sätt utan att samtidigt utarma övrig konkurrenstillsyn, inte minst de delar av verksamheten som fokuserar på att utreda och ingripa mot karteller. Konkurrensverkets förutsättningar att ingripa mot allvarliga konkurrensproblem som skadar konsumenterna och samhällsekonomin skulle därmed avsevärt förbättras.

Förslag från Konkurrensverket	2023	2024	2025
Anslag 24 01 13			
<i>Summa tilldelat, tkr²⁴</i>	171 191	172 885	176 344
<i>Ökad satsning på upphandlingstillsyn</i>	15 000	15 148	15 452
<i>Ökad satsning på konkurrenstillsynen</i>	12 000	12 119	12 361
<i>Ökade kostnader till följd av ny reglering i konkurrenslagen</i>	10 000	10 099	10 301
<i>Ökade kostnader till följd av Digital Markets Act (DMA)</i>	4 700	4 747	4 841
Nytt förslag	212 891	214 998	219 299

²⁰ Jämförelsevis får Konkurrensverket, till skillnad från t.ex. Kronofogdemyndigheten, inte ersättning för kostnader i samband med internationellt bistånd, prop. 2020/21:51 s. 169.

²¹ Kommissionen uppskattar kostnaden till 3,5 årsarbetskrafter. Konkurrensverkets egna beräkningar uppskattar tillkommande kostnader till följd av ändringar i det ursprungliga förslaget till motsvarande 0,5 årsarbetskrafter. Fyra årsarbetskrafter med svensk lönenivå motsvarar en kostnad på 4,7 miljoner kr.

²² Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande (RiR 2019:26), s. 17.

²³ I *Konkurrensverkets domstolsprocesser* (Uppdragsforskningsrapport 2021:4) framhåller forskarna bland annat den strategiska betydelsen av resursfrågor kopplade till Konkurrensverkets uppdrag.

²⁴ Enligt de förutsättningar som finns angivna i Budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Utgiftsområde 24). Värdet för 2025 är inhämtat från Hermes 2022-02-16.

Avgiftsnivåer för registrering och tillsyn av annonsdatabaser

Konkurrensverket är registermyndighet enligt lagen om upphandlingsstatistik, vilket innebär en skyldighet att ta emot ansökningar om registrering av annonsdatabaser och pröva om de uppfyller kraven för att registreras, samt utöva tillsyn över de registrerade annonsdatabaserna. Fem ansökningar gjordes under hösten 2020, vilket innebär avgiftsintäkter på totalt 53 500 kronor. Enbart arbetet med att hantera ansökningarna kostade 115 000 kronor. Detta betyder enligt Konkurrensverkets bedömning att registreringsavgifterna inte är tillräckliga för att uppnå full kostnadstäckning. För 2021 och framåt kommer Konkurrensverket även att ta ut en årlig avgift på 22 500 kronor för tillsynen av annonsdatabaserna. Under 2021 togs fem årliga avgifter ut vilket summerade till intäkter om totalt 112 500 kronor. Arbetet under året kostade drygt 312 000 kronor vilket innebär att intäkterna var 200 000 kronor för låga för att uppnå full kostnadstäckning. Konkurrensverkets bedömning är även att den årliga avgiften inte är tillräcklig för att uppnå full kostnadstäckning på så väl kort som på lång sikt. Konkurrensverket kommer löpande följa och utvärdera resursbehovet för denna tillsyn.

Ansöknings- och registeravgift	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
(SFS 2020:332)	2021	2022	2023	2024	2025
Akkumulerat ingående över-/underskott	-61	-260	-362	-464	-566
Intäkter	113	113	113	113	113
Kostnader	312	215	215	215	215
Årets resultat	-199	-102	-102	-102	-102
Akkumulerat utgående över/underskott	-260	-362	-464	-566	-668

Anslag 24 01 13 Konkurrensverket (Ramanslag)

Vid planering av verksamheten och beräkning av anslagsnivåer utgår Konkurrensverket från de förutsättningar som finns angivna i 2022 (prop. 2021/22:1 Utgiftsområde 24) vilket ger en anslagstilldelning om 169 438 tkr 2022, 171 191 tkr 2023, 172 885 tkr 2024 och 176 344 tkr för 2025²⁵.

Konkurrensverkets förvaltningsanslag under ap.1 avses primärt användas för att ingripa mot:

- Konkurrensproblem med stöd av konkurrensreglerna, inklusive företagskoncentrationer.
- Upphandlingsproblem med stöd av upphandlingsreglerna och reglerna om valfrihetssystem samt ansöka om upphandlingskadeavgift och följa rättsutvecklingen.
- Otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

²⁵ Värdet för 2025 är inhämtat från Hermes 2022-02-16.

Anslagsposten ska vidare användas för att:

- Verka för en effektiv offentlig upphandling, vilket bland annat innefattar samverkan med Upphandlingsmyndigheten, andra myndigheter och intressenter för att öka konkurrensinlaget i all offentlig upphandling.
- Sprida information vad gäller konkurrens- och upphandlingsfrågor, till allmänheten, företag och offentliga organ.
- Samverka med andra konkurrens- och upphandlingsmyndigheter både vid genomförande av specifika utredningar, eller andra specifika insatser, men även på en mer generell policynivå.
- Verka för konkurrensneutrala lösningar, inbegripet tillsynen över företags efterlevnad av lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.
- Besvara remisser och ta fram rapporter med relevanta förslag på förbättringsåtgärder.
- I övrigt samverka med andra myndigheter.

För åren 2022–2025 beräknas anslaget förbrukas i sin helhet.

Anslag 24 01 14 Konkurrensforskning (Ramanslag)

Vid planering av verksamheten och beräkning av anslagsnivåer utgår Konkurrensverket från de förutsättningar som finns angivna i 2022 (prop. 2021/22:1 Utgiftsområde 24) vilket är en anslagstilldelning om 10 804 tkr 2022, 10 804 tkr 2023, 10 804 tkr 2024 och 10 804 tkr för 2025²⁶.

Medel för forskning kommer att användas till att finansiera forskningsprojekt inom konkurrens- och upphandlingsområdena. Vid fördelning av dessa medel har myndigheten stöd av ett forskningsråd. Därutöver kommer medel att användas för uppdragsforskning, seminarier och anknytande informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet.

Kostnader för arvoden m.m. för ledamöterna i råden belastar också anslaget.

För åren 2022–2025 beräknas anslaget förbrukas i sin helhet.

Anslag 24 01 19 Finansiering av rättegångskostnader (Ramanslag)

Vid planering av verksamheten och beräkning av anslagsnivåer utgår Konkurrensverket från de förutsättningar som finns angivna i 2022 (prop. 2021/22:1 Utgiftsområde 24), vilket är en anslagstilldelning om 18 000 tkr 2022, 18 000 tkr 2023, 18 000 tkr 2024 och 18 000 tkr 2025²⁷.

Anslaget ska finansiera kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklaganden av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

---

²⁶ Värdet för 2025 är inhämtat från Hermes 2022-02-16.

²⁷ Värdet för 2025 är inhämtat från Hermes 2022-02-16.

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningarna är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkurrensverket för statens talan. Om Konkurrensverket enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådana ersättningar enligt lag betalas ut skyndsamt.

Räntekontokredit

Konkurrensverkets bedömning är att räntekontokrediten fortsatt bör uppgå till 6 000 tkr för budgetåret 2023.

Anslagskredit

Anslagskrediten föreslås för budgetåren 2023–2025 uppgå till 3 procent av anslagets storlek för anslagen 24 01 13 Konkurrensverket (Ramanslag) och 24 01 14 Konkurrensforskning (Ramanslag) samt 10 procent av anslagets storlek för 24 01 19 Finansiering av rättegångskostnader (Ramanslag).

Låneram

Ingående belastning av låneramen 2022 är drygt 12 miljoner kronor. Därutöver har Konkurrensverket ett pågående arbete med en relativt stor verksamhetsinvestering i form av en ny extern webbplats. Den externa webbplatsen är delvis aktiverad som en immateriell anläggningsgång men förbättringsåtgärder pågår varpå det kan bli nödvändigt med ytterligare investeringar. Konkurrensverket ser även över och planerar för eventuella nya investeringar som den nya verksamheten som tillsynsmyndighet för regelverket om otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan kan medföra, såsom nya lösningar för hur våra lokaler är anpassade och förväntade investeringar i hårdvara och mjukvara. Utöver detta sker löpande investeringar enligt plan. Den samlade bedömningen är att låneramen fortsatt behöver uppgå till 15 000 tkr för 2023 för att det ska finnas möjligheter att göra nödvändiga investeringar.

Beställningsbemyndigande

Med anledning av att det tilldelade anslaget var lägre än förväntat reducerades Konkurrensverkets möjligheter till att bedriva ny forskning under 2020. Detta då drygt 7 100 tkr av 2020 års forskningsmedel redan var låsta till pågående forskningsprojekt. Konkurrensverket tog, som en följd av detta, under 2020 inte emot några nya ansökningar för forskningsbidrag. Detta resulterade i att det utestående åtagandet för 2020 blev lägre än förväntat. Vidare medför detta även att de utestående åtagandena för 2021 och 2022 blev lägre och att det utestående åtagandet 2023, i nuläget, beräknas att vara lägre än vid bidragsforskning enligt plan. För 2021 och framåt drivs verksamheten för bidragsforskning åter enligt plan efter vad tilldelat anslag tillåter och därmed kommer föreslagen bemyndiganderam för 2023 och framåt att vara på en högre nivå än för 2022.

Förslag till finansiering

Konkurrensverket föreslår följande finansiering för åren 2023–2025 i 2022 års prisnivå.

Verksamhetens finansiering, tkr

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 24 anslag 01:13 Konkurrensverket	159 119	169 438	212 891	214 998	219 299
Utgiftsområde 24 anslag 01:14 Konkurrensforskning	10 821	10 804	10 804	10 804	10 804
Utgiftsområde 24 anslag 01:19 Finansiering av rättegångskostnader	19	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras	1 370	150	150	150	150
Övriga intäkter som disponeras	124	480	480	480	480
Därav bidrag	102	450	450	450	450
Därav finansiella intäkter	22	30	30	30	30
Summa	171 453	180 872	224 325	226 432	230 733

Verksamhetsinvesteringar, tkr

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasytem, rättigheter m.m.	1 637	600	0	0	0
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 357	4 000	3 000	2 500	2 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0
<i>Summa verksamhetsinvesteringar</i>	2 994	4 600	3 000	2 500	2 000

Finansiering

Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	2 994	4 600	3 000	2 500	2 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
<i>Summa finansiering</i>	2 994	4 600	3 000	2 500	2 000

Låneram och räntor verksamhetsinvesteringar, tkr

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående balans lån i Riksgäldskontoret	12 409	12 034	13 041	12 347	11 153
Nyupplåning	2 994	4 600	3 000	2 500	2 000
Amorteringar	3 369	3 593	3 694	3 694	3 694
Utgående balans lån i Riksgäldskontoret	12 034	13 041	12 347	11 153	9 459
Beslutad/föreslagen låneram	20 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Ränteutgifter	0	0	130	123	112
Finansiering av räntor och amorteringar utgiftsområde 24 anslag 01:13 Konkurrensverket	3 369	3 593	3 824	3 817	3 806

Beställningsbemyndigande:
Anslag 1:14 Konkurrensforskning, tkr

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående åtaganden	4 654	5 667	9 208	-	-	-
Nya åtaganden	5 397	7 700	6 000	-	-	-
Infriade åtaganden	4 383	4 159	5 500	6 000	3 250	500
Utestående åtaganden	5 667	9 208	9 708	-	-	-
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	6 300	9 250	9 750	-	-	-

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret, tkr

	2021	2022	2023
	Utfall	Prognos	Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	-	-	-
Minsta behållning på räntekontot under året	7 465	5 000	4 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	20 769	14 000	11 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	-	-	-
Tilldelad/föreslagen räntekontokredit	6 000	6 000	6 000

Bilaga

Förteckning över Konkurrensverkets gällande författningar

2021-12-31

Detta är en sammanställning av Konkurrensverkets gällande föreskrifter och allmänna råd som har kungjorts i myndighetens författningssamling (KKVFS). Förteckningen är upprättad med utgångspunkt i 18 c § författningssamlingsförordningen (1976:725). Ändringar av en föreskrift finns angivna under grundföreskriften. Föreskrifter som upphävts eller som enbart föreskriver om upphävande av tidigare föreskrifter finns inte med i förteckningen.

Gällande föreskrifter

Nr i KKVFS	Författningsrubrik	Ikraftträdande	Bemyndigande i SFS
Grundförfattning KKVFS 2010:3	Om anmälan om företagskoncentration	2010-11-15	Konkurrensförordningen (2008:604), 3 § och konkurrensförordningen (2021:87), 13 §
Grundförfattning KKVFS 2020:1	Om ansökan om registrering av en annonsdatabas enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik	2020-07-01	Förordningen (2020:332) om upphandlingsstatistik, 12 §
Grundförfattning KKVFS 2020:2	Om betalning av avgifter enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik	2020-07-01	Förordningen (2020:332) om upphandlingsstatistik, 12 §
Ändringsförfattning KKVFS 2020:3 Ändring: nya 5 och 6 §§, ny rubrik närmast före 5 §, ändr. 1 §	Om ändring i Konkurrensverkets föreskrifter (2020:2) om betalning av avgifter enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik	2021-01-01	Förordningen (2020:332) om upphandlingsstatistik, 12 §

Gällande allmänna råd

Nr i KKVFS	Författningsrubrik	Ikraftträdande	
Grundförfattning KKVFS 2017:3	Om bagatellavtal	2017-10-01	
Grundförfattning KKVFS 2021:1	Om eftergift och nedsättning av konkurrensskadeavgift	2021-03-01	